

VẬN DỤNG SÁNG TẠO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VÀO PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP CÔNG NGHỆ CAO Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

LÊ THỊ SÁU^(*)

Ngày nhận bài: 02/02/2024 Ngày thẩm định: 05/02/2024 Ngày duyệt đăng: 20/02/2024

Tóm tắt: Phát triển nông nghiệp công nghệ cao tạo ra nhiều cơ hội nâng cao nền kinh tế nông nghiệp, góp phần tăng trưởng kinh tế, văn hóa và xã hội ở Thành phố Hồ Chí Minh. Ứng dụng công nghệ cao trong nông nghiệp tại Thành phố Hồ Chí Minh đòi hỏi phải có sự đổi mới toàn diện và ứng dụng công nghệ hiện đại để nâng cao hiệu quả sản xuất nông nghiệp. Một trong những giải pháp quan trọng là vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh vào phát triển nông nghiệp công nghệ cao. Từ những quan điểm của Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học và công nghệ vào phát triển nông nghiệp, bài viết phân tích sự vận dụng của Thành phố Hồ Chí Minh vào phát triển nông nghiệp công nghệ cao.

Từ khóa: nông nghiệp công nghệ cao; Thành phố Hồ Chí Minh; ứng dụng khoa học

1. Đặt vấn đề

Ứng dụng khoa học và công nghệ vào phát triển kinh tế nói chung, phát triển nông nghiệp nói riêng có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, mang tính thống nhất, không biệt lập, tách rời nhau, mà tác động qua lại, chuyển hóa lẫn nhau theo những quan hệ xác định. Là người có tầm nhìn chiến lược, trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh đến mối quan hệ giữa phát triển khoa học và công nghệ với phát triển nông nghiệp. Quan điểm của Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học và công nghệ vào nông nghiệp là một bộ phận quan trọng trong tư tưởng Hồ Chí Minh về nông nghiệp, nông dân và nông thôn. Người luôn quan tâm, chú trọng ứng dụng khoa học trong nông nghiệp, coi đó là một trong những

giải pháp quan trọng để phát triển nông nghiệp, nâng cao đời sống nhân dân.

Thành phố Hồ Chí Minh là trung tâm kinh tế, khoa học, công nghệ... của cả nước. Một trong những yếu tố cũng tạo nên sự phát triển của Thành phố là phát triển nông nghiệp công nghệ cao. Thành phố Hồ Chí Minh xác định khoa học và công nghệ là công cụ quan trọng nhất để nâng cao giá trị hàng hóa nông sản và ứng dụng công nghệ tiên tiến vào sản xuất nông nghiệp, góp phần tăng năng suất, chất lượng, hiệu quả, năng lực cạnh tranh gắn với chế biến, tiêu thụ sản phẩm, chuyển đổi cơ cấu lao động trong nông nghiệp.

Vận dụng sáng tạo quan điểm Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học và công nghệ trong phát triển nông nghiệp là quá trình nghiên cứu, am hiểu và vận dụng những quan điểm, chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về vai trò, nội dung và giải pháp ứng dụng khoa học và công nghệ trong phát triển nông nghiệp vào thực tiễn sản

^(*) ThS, Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

xuất, nhằm nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả ngành nông nghiệp. Trong phạm vi bài viết, tác giả phân tích sự vận dụng và phát triển sáng tạo quan điểm của Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học và công nghệ trong phát triển nông nghiệp công nghệ cao của Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

2. Quan điểm Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học trong nông nghiệp

Thứ nhất, đề cao vai trò và sự cần thiết phải ứng dụng khoa học và công nghệ trong phát triển nông nghiệp

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi khoa học và công nghệ là một trong những yếu tố quan trọng hàng đầu để phát triển kinh tế - xã hội, trong đó có nông nghiệp. Ngay từ rất sớm, Người đã khẳng định: “Nhiệm vụ của khoa học, kỹ thuật là cực kỳ quan trọng, cho nên mọi ngành, mọi người đều phải tham gia công tác khoa học, kỹ thuật, để nâng cao năng suất lao động, sản xuất ra nhiều của cải vật chất, để xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi”⁽¹⁾. Thông qua các tác phẩm, bài phát biểu và thực tiễn lãnh đạo công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế đất nước nói chung, phát triển nông nghiệp nói riêng, Hồ Chí Minh đã nhiều lần khẳng định khoa học và công nghệ là nhân tố quyết định sự phát triển bền vững của nông nghiệp. Người nhấn mạnh: “Nước ta vốn là một nước nông nghiệp lạc hậu. Đó là chỗ bắt đầu đi của chúng ta... Đời sống nhân dân chỉ có thể thật dồi dào, khi chúng ta dùng máy móc để sản xuất một cách thật rộng rãi: dùng máy móc cả trong công nghiệp và trong nông nghiệp. Máy sẽ chấp thêm tay cho người, làm cho sức người tăng lên gấp trăm, nghìn lần và giúp người làm những việc phi thường”⁽²⁾.

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, từ trải nghiệm thực tiễn, Hồ Chí Minh khẳng định sự cần thiết phải ứng dụng khoa học và công nghệ để phát triển nền nông nghiệp theo hướng hiện đại ở Việt Nam. Hồ Chí Minh chỉ rõ: “nông nghiệp của ta rất lạc hậu”, “Mấy triệu nông dân và ngót một nửa triệu thợ thủ công là những người đang cung cấp phần lớn thức ăn,

vật dùng cho nhân dân, hiện vẫn dùng những đồ rất thô sơ để sản xuất. Như vậy thì làm sao cho đời sống nhân dân thật dồi dào được?”⁽³⁾, “Hiện nay, sức lao động của nông dân ta ít nhất cũng là 50%, 60% bị lãng phí vào việc gánh gồng, cày cấy... Bởi vì nông cụ của ta quá lạc hậu. Cho nên, công nhân giúp đỡ nông dân, trước hết nên giúp việc *cải tiến nông cụ*”⁽⁴⁾. Vì vậy, để khắc phục hạn chế đó, phải công nghiệp hóa nông nghiệp, hiện đại hóa nông nghiệp.

Hồ Chí Minh cho rằng, ứng dụng khoa học và công nghệ vào sản xuất nông nghiệp là yếu tố đầu vào quan trọng của sản xuất, giải quyết các vấn đề phát triển kinh tế của đất nước. Khoa học phải từ sản xuất mà ra và trở lại phục vụ sản xuất, phục vụ quần chúng, nâng cao năng suất lao động và không ngừng cải thiện đời sống của nhân dân. Ngày 07/3/1963, phát biểu tại Hội nghị Cán bộ phát động cuộc vận động *Cải tiến quản lý hợp tác xã, cải tiến kỹ thuật, nhằm phát triển sản xuất nông nghiệp toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc*, Người khẳng định: “chúng ta cần phải tập trung lực lượng làm cho nước ta sản xuất ngày càng nhiều lương thực; trồng càng nhiều cây công nghiệp; chăn nuôi càng nhiều trâu, bò, lợn, gà... Muốn có kết quả đó, thì nhất định phải cải tiến quản lý, cải tiến kỹ thuật”⁽⁵⁾. Ngày 18/5/1963, trong bài phát biểu tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ nhất của Hội Phổ biến khoa học và kỹ thuật Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp tục nhấn mạnh nhiệm vụ phục vụ sản xuất của khoa học và công nghệ: “Chúng ta đều biết rằng trình độ khoa học, kỹ thuật của ta hiện nay còn thấp kém. Lẽ lối sản xuất chưa cải tiến được nhiều. Cách thức làm việc còn nặng nhọc. Năng suất lao động còn thấp kém. Phong tục tập quán lạc hậu còn nhiều”⁽⁶⁾. Do đó, Hồ Chí Minh yêu cầu khoa học và công nghệ phải áp dụng đồng bộ, toàn diện trong sản xuất nông nghiệp “phải mạnh dạn tiến vào khoa học kỹ thuật nông nghiệp”⁽⁷⁾.

Tuy nhiên, từ một nước nông nghiệp lạc hậu đi lên chủ nghĩa xã hội, việc áp dụng khoa học kỹ thuật phải xác định lâu dài mà Người gọi đó là “con đường muôn dặm của cách mạng kỹ

thuật”. Người nhấn mạnh: “Muốn cơ giới hóa nông nghiệp cũng còn mất hàng 15, 20 năm chứ không làm ngay một lúc được”⁽⁸⁾. Chính vì vậy, phải cải tiến nông cụ hiện có, làm những loại máy mới giản đơn để thợ mộc cũng đóng được, nông dân cũng làm được.

Thứ hai, nội dung ứng dụng khoa học và công nghệ trong nông nghiệp

Ngay sau khi giành được độc lập, Hồ Chí Minh cùng Đảng và Nhà nước thực hiện nhiều chủ trương, chính sách nhằm phát triển nông nghiệp, trong đó có việc ứng dụng khoa học và công nghệ. Với vai trò là người đứng đầu Nhà nước, Người đã trực tiếp ký ban hành nhiều sắc lệnh nhằm phát triển nông nghiệp nước nhà, như Sắc lệnh số 239-SL ngày 20/12/1945 về việc giải quyết vấn đề ruộng đất ở Việt Nam quy định về việc giảm tô, giảm thuế, chia ruộng đất, giải quyết vấn đề ruộng đất, tạo điều kiện cho nông nghiệp phát triển; Sắc lệnh số 269-SL ngày 14/01/1946 về việc thành lập Nha Khuyến nông nhằm nghiên cứu, phát triển các giống cây trồng, vật nuôi mới, phổ biến các phương pháp canh tác, chăn nuôi tiên tiến cho nông dân; Sắc lệnh số 301-SL ngày 25/02/1946 về việc thành lập Ủy ban Kinh tế Trung ương với nhiệm vụ bố trí sản xuất, vận tải, thương nghiệp, nông nghiệp, công nghiệp; Sắc lệnh số 308-SL ngày 02/3/1946 về việc thành lập Hội Nông dân cứu quốc nhằm tập hợp nông dân, phát huy vai trò của nông dân trong việc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; Sắc lệnh số 176-SL ngày 12/8/1947 về việc thành lập Nha Thủy sản nhằm nghiên cứu, phát triển các loài thủy sản, phổ biến các phương pháp nuôi trồng thủy sản tiên tiến cho nông dân,...

Các sắc lệnh này đều thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Hồ Chí Minh đối với nông nghiệp, nông dân nói chung và việc ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất nông nghiệp nói riêng. Nhờ đó, nông nghiệp Việt Nam đã đạt được những thành tựu đáng khích lệ, góp phần quan trọng vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Như vậy, theo Hồ Chí Minh việc ứng dụng khoa học và công nghệ vào nông nghiệp cần tập trung vào những lĩnh vực sau:

- Trong lĩnh vực cây trồng, Hồ Chí Minh đã chỉ đạo nghiên cứu, chọn tạo các giống cây trồng mới có năng suất, chất lượng cao, phù hợp với điều kiện sinh thái của Việt Nam. Khuyến khích nông dân áp dụng các phương pháp canh tác tiên tiến, như bón phân hợp lý, sử dụng thuốc bảo vệ thực vật an toàn, tiết kiệm nước tưới,...

- Trong lĩnh vực vật nuôi, theo Hồ Chí Minh cần: “Chăn nuôi nhiều gia súc để đủ trâu bò cày ruộng; nuôi nhiều lợn, gà để cung cấp thịt ăn cho nhân dân”⁽⁹⁾; “Muốn phát triển tốt chăn nuôi thì phải có đủ thức ăn, có giống tốt và thú y tốt”⁽¹⁰⁾. Người yêu cầu phải nghiên cứu, chọn tạo các giống vật nuôi có năng suất, chất lượng cao, phù hợp với điều kiện chăn nuôi của Việt Nam. Người cũng khuyến khích nông dân áp dụng các phương pháp chăn nuôi tiên tiến, như chăn nuôi tập trung, áp dụng công nghệ cao, áp dụng khoa học kỹ thuật để nâng cao năng suất, chất lượng, giảm chi phí, bảo vệ môi trường.

- Trong lĩnh vực thủy sản, Hồ Chí Minh luôn chỉ đạo nghiên cứu, phát triển các loài thủy sản có giá trị kinh tế cao, phù hợp với điều kiện thủy sản của Việt Nam. Khuyến khích nông dân áp dụng các phương pháp nuôi trồng thủy sản tiên tiến, như nuôi trồng thủy sản thâm canh, nuôi trồng thủy sản công nghiệp. Bởi vì, ngay từ rất sớm, Hồ Chí Minh đã nhận thức rõ vai trò địa kinh tế, địa chính trị của biển, đảo Việt Nam. Điều này được thể hiện rất rõ trong chuyến thăm các làng cá và bà con ngư dân ở đảo Tuần Châu, Cát Bà vào năm 1959: “Ngư dân phải khỏe mạnh hơn nữa mới đi được biển..., nghề cá ở đảo rồi đây phải đưa máy móc vào. Đảng và Chính phủ sẽ giúp đỡ bà con sắm thuyền lưới tốt hơn để phát triển sản xuất”⁽¹¹⁾. Lời dạy của Người thể hiện tư tưởng lớn về tiềm năng phát triển của kinh tế biển và khơi dậy ý thức về bảo vệ chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc.

Thứ ba, yêu cầu đối với việc ứng dụng khoa học và công nghệ trong nông nghiệp

Theo Hồ Chí Minh, việc ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất nông nghiệp phải gắn liền với thực tiễn sản xuất ở Việt Nam, phù hợp với điều kiện đất đai, khí hậu, thổ nhưỡng,

tập quán canh tác của người nông dân. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, khoa học và công nghệ gắn chặt với sản xuất nghĩa là khoa học và công nghệ phải góp phần thực hiện khẩu hiệu “sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ”. Quan điểm này đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện trong bài viết *Học tập không mới, cải tiến không ngừng* đăng trên Báo Nhân dân, số 2187 ngày 14/3/1960: “Có cải tiến kỹ thuật, cải tiến tổ chức lao động, mới có thể sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Nếu chỉ dựa vào sự quen tay hoặc nếu chỉ dồn thêm sức ra, kết quả thường là được mặt này mất mặt khác, được nhanh lại không tốt, được tốt lại không nhanh, không rẻ... mà mặt nào cũng bị hạn chế”⁽¹²⁾. Tham gia công tác khoa học và công nghệ không phải là việc của riêng ai, mà của tất cả mọi người, mọi ngành nhằm nâng cao năng suất lao động, sản xuất ra nhiều của cải vật chất, xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi.

Theo Hồ Chí Minh, phải đầu tư nghiên cứu và phát triển khoa học và công nghệ về nông nghiệp. Chính vì vậy, Hồ Chí Minh đã chỉ đạo thành lập các viện nghiên cứu, trường đại học, trung tâm nghiên cứu khoa học và công nghệ về nông nghiệp, khuyến khích cá nhân, doanh nghiệp nghiên cứu và phát triển các giống cây trồng, vật nuôi, phương pháp canh tác, chế biến nông sản mới.

Hồ Chí Minh giao nhiệm vụ cho các nhà khoa học, cán bộ quản lý khoa học và công nghệ Việt Nam là phải quan tâm phát triển khoa học và công nghệ vì nó ảnh hưởng rất lớn tới sự nghiệp giải phóng dân tộc, xây dựng và phát triển đất nước. Trong Thư gửi Báo Khoa học thường thức, Người yêu cầu: “Các đồng chí cán bộ khoa học và kỹ thuật hãy đem hiểu biết của mình truyền cho nhân dân, để nhân dân thi đua sản xuất, làm nhiều, nhanh, tốt, rẻ; đồng thời hãy ra sức học tập kinh nghiệm của nhân dân lao động để phát triển khoa học và kỹ thuật; Công nhân và nông dân ta, hãy cố gắng học tập khoa học và kỹ thuật để đẩy mạnh sản xuất, và cải thiện đời sống về mọi mặt”⁽¹³⁾. Đồng thời, Người tăng cường đào tạo, bồi dưỡng nhân lực

khoa học và công nghệ về nông nghiệp, mở các trường đại học, trung học chuyên nghiệp, các lớp đào tạo nghề về nông nghiệp, khuyến khích cá nhân, doanh nghiệp đi đào tạo, bồi dưỡng về khoa học và công nghệ nông nghiệp ở nước ngoài.

Theo Hồ Chí Minh, việc ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất nông nghiệp cần được phổ biến rộng rãi trong nhân dân, đặc biệt là người nông dân, để họ tiếp cận và ứng dụng khoa học và công nghệ vào sản xuất. Vì vậy, Hồ Chí Minh đã chỉ đạo thành lập các trung tâm hỗ trợ về khoa học và công nghệ để phát triển nông nghiệp.

Từ những bài nói, bài viết và thực tiễn lãnh đạo, chỉ đạo trong phát triển nông nghiệp, để khoa học và công nghệ ứng dụng có hiệu quả, Hồ Chí Minh yêu cầu phải phát triển giáo dục, đào tạo, nâng cao trình độ khoa học và kỹ thuật của nhân dân, nhất là của nông dân, thông qua hoạt động thực tiễn, học tập những kinh nghiệm của quần chúng để tổng kết rút ra những vấn đề khoa học. Bởi vì, theo Hồ Chí Minh, trí tuệ và sáng kiến của quần chúng là vô cùng tận: “nhân dân ta rất cần cù, thông minh và khéo léo. Trong sản xuất và sinh hoạt, họ rất nhiều kinh nghiệm quý báu”⁽¹⁴⁾.

3. Thành phố Hồ Chí Minh vận dụng sáng tạo quan điểm của Hồ Chí Minh vào phát triển nông nghiệp công nghệ cao

Chuyển đổi và phát triển nông nghiệp công nghệ cao là một trong những vấn đề lớn, mang ý nghĩa chiến lược ở Thành phố Hồ Chí Minh. Nông nghiệp công nghệ cao tại Thành phố Hồ Chí Minh được quy hoạch là vùng sản xuất rau, hoa, tôm nước mặn, nước lợ, chăn nuôi heo ứng dụng công nghệ cao, phân bố tập trung ở Củ Chi, Bình Chánh, Nhà Bè, Hóc Môn, Quận 8, Quận 12 và thành phố Thủ Đức.

Vận dụng sáng tạo quan điểm của Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học và công nghệ trong nông nghiệp, Thành phố Hồ Chí Minh đã có nhiều nỗ lực sản xuất nông nghiệp. Các giải pháp ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất nông nghiệp của Thành phố Hồ Chí Minh tập trung

vào các lĩnh vực sau: (1) Giống cây trồng, vật nuôi: Thành phố đã tập trung nghiên cứu, chọn tạo và đưa vào sản xuất các giống cây trồng, vật nuôi có năng suất, chất lượng cao, phù hợp với điều kiện thổ nhưỡng và khí hậu của Thành phố; (2) Công nghệ canh tác, nuôi trồng: Thành phố đã ứng dụng các công nghệ tiên tiến, như thủy canh, nhà kính, nhà lưới, công nghệ tưới nhỏ giọt, công nghệ vi sinh,... nhằm nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, giảm thiểu tác động xấu đến môi trường; (3) Công nghệ bảo quản sau thu hoạch: Thành phố đã ứng dụng các công nghệ bảo quản sau thu hoạch hiện đại, như sấy, đông lạnh, đóng gói,... nhằm kéo dài thời gian bảo quản, giữ cho sản phẩm tươi ngon, bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm.

Nhờ ứng dụng khoa học và công nghệ, sản xuất nông nghiệp của Thành phố Hồ Chí Minh đã có những bước phát triển vượt bậc: “Diện tích sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao tăng nhanh, từ 12,5 ha năm 2004 lên 1.200 ha năm 2023. Năng suất, chất lượng sản phẩm nông nghiệp tăng cao. Giá trị sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao chiếm khoảng 48% giá trị sản xuất nông nghiệp của toàn Thành phố”⁽¹⁵⁾.

Thời gian qua, phát triển nông nghiệp công nghệ cao tại Thành phố Hồ Chí Minh đã bước đầu giải quyết được nhu cầu về chất lượng và số lượng nông sản trước các nguy cơ thiếu hụt nguồn tài nguyên. Các mô hình kỹ thuật và thực tế sản xuất nông nghiệp công nghệ cao tại Thành phố Hồ Chí Minh đã kết nối được giữa các nhà khoa học tại địa phương nghiên cứu đưa ra giải pháp, giải quyết vấn đề biến đổi khí hậu, thiếu hụt nguồn nước, nước nhiễm mặn; giảm đáng kể công lao động, tăng giá trị sản phẩm nông nghiệp so với sản xuất nông nghiệp truyền thống, thúc đẩy quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Thời gian tới, phát triển nông nghiệp công nghệ cao tại Thành phố Hồ Chí Minh tiếp tục là động lực phát triển và tái quy hoạch sản xuất nông nghiệp nhằm gia tăng hiệu quả ứng dụng

công nghệ tiên tiến trong sản xuất nông nghiệp. Sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao cũng là động lực để phát triển các doanh nghiệp nông nghiệp công nghệ cao, hợp tác xã và hộ nông dân sản xuất nông nghiệp công nghệ cao. Quá trình phát triển và hoàn thiện lĩnh vực nông nghiệp công nghệ cao sẽ mở ra cơ hội mới thu hút đầu tư cho phát triển nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, đẩy mạnh kỹ thuật công nghệ cao vào sản xuất nông nghiệp và phát triển chặt chẽ mối liên kết sản xuất - sơ chế, chế biến - tiêu thụ sản phẩm nông sản.

Nông nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện chỉ chiếm khoảng 01% GRDP nhưng lại đóng vai trò hết sức quan trọng nhằm bảo đảm an sinh xã hội của Thành phố. Do vậy, phát triển nông nghiệp đô thị, nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao là xu hướng tất yếu và cần thực hiện một cách quyết liệt, phải quy hoạch và có chính sách phù hợp thúc đẩy phát triển nông nghiệp công nghệ cao gắn với điều kiện thực tế và nhu cầu của Thành phố trên cơ sở vận dụng và phát triển sáng tạo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Cụ thể:

Thứ nhất, xác định rõ trách nhiệm của cả hệ thống chính trị Thành phố Hồ Chí Minh trong vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh vào phát triển nông nghiệp công nghệ cao. Các cấp ủy đảng và chính quyền Thành phố Hồ Chí Minh cần tiếp tục tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên, nông dân hiểu đúng và thực hiện sáng tạo những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về ứng dụng khoa học và công nghệ trong phát triển nông nghiệp công nghệ cao; xác định phát triển nông nghiệp công nghệ cao là hướng đi trọng tâm, đột phá trong phát triển nông nghiệp và nông thôn Thành phố giai đoạn 2021 - 2030. Trên cơ sở đó, các cấp ủy đảng, chính quyền, sở, ban, ngành phối kết hợp với các đơn vị liên quan về khoa học và công nghệ, nông nghiệp xác định rõ nhiệm vụ, giải pháp, ban hành các kế hoạch, chương trình hành động cụ thể để phát triển nông nghiệp công nghệ cao trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh.

Thứ hai, Thành phố cần lập quy hoạch vùng sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, bố trí diện tích đất để hình thành khu nông nghiệp công nghệ cao và quản lý sử dụng tối ưu đất nông nghiệp hiện có. Tiếp tục tập trung chuyển đổi đất trồng cây lương thực, cây công nghiệp hiệu quả thấp sang phát triển loại cây trồng, vật nuôi theo hướng nông nghiệp công nghệ cao mang lại hiệu quả cao; tập trung nguồn lực đẩy nhanh tiến độ xây dựng công trình phụ trợ phục vụ sản xuất nông nghiệp đô thị và nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao; có chính sách tốt để khuyến khích người dân ký hợp đồng cho thuê hoặc góp đất với các hợp tác xã, doanh nghiệp mở rộng khu nông nghiệp công nghệ cao.

Thứ ba, chú trọng phát triển doanh nghiệp, hợp tác xã nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao và nhân rộng các mô hình tổ chức sản xuất nông nghiệp hiện đại, như hợp tác, liên kết trong sản xuất, chế biến, tiêu thụ nông sản theo chuỗi giá trị, kết nối hệ thống tiêu thụ trong nước và nước ngoài; chuyển đổi sản xuất hộ gia đình riêng lẻ sang mô hình sản xuất hợp tác, liên kết, tập trung, quy mô lớn. Ngoài ra, Đảng bộ và chính quyền Thành phố cần có cơ chế, chính sách khuyến khích, thu hút mạnh mẽ các doanh nghiệp trong và ngoài Thành phố đầu tư vào lĩnh vực nông nghiệp công nghệ cao.

Thứ tư, cần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong nông nghiệp công nghệ cao. Đây là yếu tố quyết định việc thực hiện hiệu quả ứng dụng công nghệ cao vào sản xuất - kinh doanh nông nghiệp, góp phần gia tăng năng suất, hoàn thiện chất lượng nông sản, đáp ứng sự thay đổi về nhu cầu tiêu dùng của xã hội và phát triển nông nghiệp, nông thôn bền vững ở Thành phố Hồ Chí Minh.

Gần đây, Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh ban hành Quyết định số 1717/QĐ-UBND ngày 05/5/2023, *ban hành kế hoạch phát triển thị trường lao động linh hoạt, hiện đại, hiệu quả, bền vững và hội nhập nhằm phục hồi nhanh kinh tế - xã hội trên địa bàn Thành phố*

Hồ Chí Minh đến năm 2030. Kế hoạch xác định chỉ tiêu phấn đấu tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt 87% vào năm 2025 và 89% vào năm 2030; Chỉ số Lao động có kiến thức chuyên môn trong Chỉ số đổi mới, sáng tạo toàn cầu (GII) thuộc nhóm 60 nước đứng đầu. Theo đó, để đáp ứng yêu cầu phát triển nông nghiệp công nghệ cao, cần rà soát, xây dựng và hoàn thiện các quy định, chính sách hỗ trợ đào tạo nghề, tạo việc làm để phát triển thị trường lao động ở nông thôn phục vụ quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo yêu cầu của Nghị quyết số 19-NQ/TW ngày 16/6/2022 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về *nông nghiệp, nông dân, nông thôn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*.

Do vậy, thời gian tới cần tiếp tục đẩy mạnh công tác đào tạo nguồn nhân lực, nâng cao kỹ thuật, kỹ năng sử dụng, vận hành công nghệ và làm chủ công nghệ trong lĩnh vực sản xuất nông nghiệp; cập nhật kiến thức tiến bộ về khoa học công nghệ; đẩy mạnh đào tạo, bồi dưỡng, tạo điều kiện để người nông dân tiếp cận công nghệ cao; khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực nông nghiệp công nghệ cao; tăng cường hợp tác quốc tế... □

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.14, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.97

(2), (3), (4), (8), (12) và (13) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.12, Sđd, tr.444-445, 444, 631, 636, 527 và 573

(5), (6), (7), (10) và (14) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.14, tr.42, 96, 492, 492 và 98

(9) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Sđd, t.10, tr.213

(11) Dẫn theo <https://kinhtevadubao.vn/van-dung-tu-tuong-ho-chi-minh-ve-phan-trien-kinh-te-bien-gan-voi-bao-ve-chu-quyen-bien-dao-cua-to-quooc-trong-giai-doan-hien-nay-26723.html>

(15) Ban Quản lý Khu Nông nghiệp công nghệ cao Thành phố Hồ Chí Minh, Trường Chính sách công và Phát triển nông thôn (2023), *Kỷ yếu Hội thảo, Thực trạng và giải pháp phát triển nông nghiệp công nghệ cao Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*, tr.245